

## N:o 114.

Af herr **E. Hammarlund**, om utarbetande af en fullständig folkskolestadga, lämpad för de större städerna.

Folkskolestadgan af den 20 januari 1882 afslutas med följande ord: »Utan hinder af denna stadgas bestämmelser gälle hvad för särskilda orter är eller kan varda annorlunda föreskrifvet.»

Stadgan förutsätter alltså, att det kan gifvas skoldistrikt, inom hvilka hennes bestämmelser icke kunna tillämpas utan afsevärda olägenheter. Detta är ock i sjelfva verket händelsen. De allmänna bestämmelserna rörande »Skoldistrikt och skolråd», »Lärares tillsättning» m. fl. lämpa sig ej för våra större städer. Åtskilliga af dessa hafva därför hvar för sig sett sig nödsakade att hos Kongl. Maj:t begära särskilda stadgar för sitt folkskoleväsende. Dylika af Kongl. Maj:t fastställda stadgar äro för närvarande gällande för Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Upsala och Lund.

Som hvar och en af dessa sex särskilda stadgar i allmänhet blott innehåller sådana bestämmelser, i hvilka afvikelse skett från den allmänna folkskolestadgan, så följer deraf, att i hvar och en af de uppräknade städerna skall tillämpas såväl de särskilda stadgandena som den allmänna folkskolestadgan. Härvid är man utsatt för åtskilliga olägenheter och blir i många fall tveksam om, hvad som verkligen är gällande folkskolestadga för det ifrågakvarande skoldistriktet. Särskildt kan tvekan uppstå, huru vida, då ändringar skett i allmänna folkskolestadgan, dessa ändringar äfven skola gälla de distrikt, för hvilka särskilda stadgar äro utfärdade.

Och olägenheterna af dessa många, sins emellan olika skolstadgar ökas i samma mån som flera städer — och möjligen äfven större landskommuner — finna sig nödsakade att hvar för sig begära särskilda för hvar och en af dem gällande bestämmelser, afvikande från den allmänna

folkskolestadgan, den ena i ett och den andra i ett annat hänseende, hvarigenom således antalet af de särskilda folkskolestadgarne kommer att ytterligare ökas.

Att det för lärare och skolråd under sådana förhållanden skall blifva ganska vanskligt att hålla reda på sina skyldigheter och rättigheter, ligger i öppen dag.

I vårt grannland Norge har man redt sig från dessa olägenheter genom att utfärda en särskild »Lov om Folkeskolen paa Landet» och en särskild »Lov om Folkeskolen i Kjøbstæderne».

Det vill synas, som om man i vårt land borde tillgripa en i någon mån liknande åtgärd. Vid sidan af den allmänna folkskolestadgan borde finnas en *fullständig* folkskolestadga, lämplig för de större stadskommuner — och möjligen äfven större landskommuner — som deraf ville begagna sig. Vi skulle sålunda i stället för en mängd olika skolstadgar få blott två sådana, hvar för sig fullt sjelfständiga. Ett stort antal paragrafer, såsom om läroämnen, lärotider, lärarekompetens, lärares åligganden m. m., kunde och borde naturligtvis blifva alldeles lika i båda stadgarne. I åtskilliga andra afseenden måste deremot bestämmelserna göras olika. Det faller af sig sjelft, att sådana detaljbestämmelser, som ligga inom området för hvarje särskildt skoldistrikts reglemente, lika litet skulle inryckas i stadgan för de större kommunerna som i den allmänna folkskolestadgan.

Så snart en kommun funne det för sig fördelaktigt att få ordna sitt skolväsende enligt stadgan för de större kommunerna, skulle samma kommun derom kunna göra anmälan hos Kongl. Maj:t, som egde att i ärendet förordna.

Som utarbetandet af en dylik skolstadga för de större kommunerna är ett arbete, hvilket icke gerna kan tänkas blifva utfördt utan Kongl. Maj:ts medverkan, så får jag härmed hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla om utarbetandet af en fullständig folkskolestadga, afpassad för våra större städer samt afsedd att tillämpas i de städer och möjligen större landskommuner, som deraf vilja begagna sig.

Stockholm den 28 januari 1893.

*Emil Hammarlund.*